

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 noiembrie

Seria I, Anul XXX, Nr. 5 (350), 2022

SFINTIREA PIETREI DE TEMELIE A BISERICII DIN CALEA MARE

Din sumar:

Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus* - pag. 3; Ce este Purgatoriul? - pag. 4; Sfântul Apostol Andrei - "Primul chemat" - pag. 5; Persoane, fapte, vieți memorabile în istoria Bisericii Greco-Catolice - Interviu cu Pr. Coriolan Buzașiu (1940-2009) - pag. 8-10; "Școala Animatorului" - pag. 13;
Revista *Vestitorul* recomandă - pag. 20.

Sesiunea ordinară de toamnă a Sinodului Episcopilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică - Blaj, 27-28 octombrie 2022

Episcopii Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, reuniți în sesiune sinodală ordinară între 27-28 octombrie 2022 la Blaj, au analizat, în spiritul tematicii sinodale, diferite aspecte interne din viața Bisericii, chestiuni canonice, pastorale și administrative.

Temele abordate în cadrul acestei sesiuni au fost: edificarea Sanctuarului Martirilor și Mărturisitorilor de la Sighetu Marmăției; proiectul de cercetare privind identitatea și misiunea Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, în secolul al XXI-lea; viața consacrată; instituțiile media catolice existente; numirea de noi membri în cadrul Comisiei Sinodale pentru Redactarea Dreptului Particular.

Joi, 27 octombrie 2022, episcopii membri ai Sinodului au fost prezenți la Alba Iulia cu ocazia binecuvântării statuii Fericitului Episcop Martir Cardinal Iuliu Hossu, vestitorul Marii Uniri de la 1918, amplasată în Parcul Unirii din Municipiu, precum și la conferințele despre figura primului Cardinal al României, organizate în Sala Unirii din Alba Iulia.

A fost prezent la sesiunea sinodală, în calitate de invitat, deputatul Silviu Vexler, Președintele Federației Comunităților Evreiești din România. Preafericitul Părinte Cardinal Lucian și domnul deputat Vexler au semnat împreună documentul pentru începerea procedurii în vederea acordării titlului de „Drept între Popoare”

Fericitul Cardinal Iuliu Hossu.

În rugăciunea episcopilor a fost prezentă situația dramatică din Ucraina. Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie din data de 28 octombrie a fost oferită drept recunoștință pentru fidelitatea în credință a Bisericii, la împlinirea a 74 de ani de la arestarea Fericiților Episcopi Martiri.

Următoarea sesiune sinodală ordinară se va desfășura la Blaj în perioada 7-8 iunie 2023.

Sinodul Episcopilor îi reunește pe toți Episcopii Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, din România și din afara granițelor țării, reunindu-se în sesiune ordinară de două ori pe an, primăvara și toamna.

Pr. Liviu URSU
Notar

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator

Ioan F. Pop: secretar de redacție

Colaboratori:

Mihaela Caba-Madarasi, Ioan Dărăbăneanu, Alin Crețu, Eugen Ivuț, Ioan Moldovan, Silvia Pantiș.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;

Tel: 0259.436.492; Fax: 0259.430.509;

E-mail: olimpiu35@yahoo.it;

Tel: 0722.450.013

Abonamente și difuzare: Claudiu Boda

Magazin "Sfânta Tereza"

Str. Ep. Mihai Pavel nr. 4

410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

ABONAMENTE

Îi informăm pe cititorii noștri că pentru a intra în posesia abonamentului la revista **Vestitorul** este necesar ca acesta să fie achitat pe tot anul sau pe cel puțin șase luni. Abonamentul trebuie să fie plătit până cel târziu la data de **30 ianuarie 2023**.

Costul unui exemplar va fi de **2,50 lei**, cost care, pentru abonați, va rămâne același pe tot timpul anului, indiferent de eventualele modificări de preț.

Costul unui abonament va fi de **30 lei**.

Vă reamintim că modalitatea cea mai sigură de a intra în posesia revistei noastre este abonamentul.

Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus*

Perseverența este reflectarea iubirii lui Dumnezeu

13.11.2022

Iubiți frați și surori, bună ziua, duminică frumoasă!

Evanghelia de astăzi ne duce la Ierusalim, în locul cel mai sacru: templul. Acolo, în jurul lui Isus, câteva persoane vorbesc despre măreția aceluia edificiu grandios, „ornat cu pietre frumoase” (Luca 21,5). Dar Domnul afirmă: „Cât despre lucrurile acestea pe care le vedeți, vor veni zile în care nu va rămâne piatră peste piatră care să nu fie dărâmată” (v. 6). Apoi adaugă, explicând cum în istorie aproape totul se prăbușește: vor fi, spune El, revolte și războaie, cutremure, foamete, epidemii și persecuții (cf. v. 9-17). Ca și cum ar spune: nu trebuie pusă prea multă încredere în realitățile pământești – trec. Sunt cuvinte înțelepte, care ne pot da însă puțină amărăciune: deja atâtea lucruri merg rău, pentru ce are și Domnul discursuri așa de negative? În realitate intenția Sa nu este să fie negativ, este alta, este aceea de a ne dărui o învățătură prețioasă, adică o cale de ieșire din toată această precaritate. Și care este calea de ieșire? Cum putem ieși din această realitate care trece și trece și nu va mai fi?

Calea se află într-un cuvânt care poate că ne surprinde. Cristos îl dezvăluie în ultima propoziție a Evangheliei, când spune: „Prin statornicia voastră vă veți mântui sufletele” (v. 19). Statornicia (perseverența). Ce este? Cuvântul indică faptul de a fi „foarte severi”; dar severi în ce sens? Cu noi înșine, considerându-ne că nu suntem la înălțime? Nu. Cu ceilalți, devenind rigizi și inflexibili? Nicidecum. Isus cere să fim „severi”, devotați, persistenți în ceea ce este la inima Sa, în ceea ce contează. Pentru că de multe ori, ceea ce contează nu coincide cu ceea ce atrage interesul nostru: adesea, ca acei oameni de la templu, dăm prioritate operelor mâinilor noastre, succeselor noastre, tradițiilor noastre religioase și civile, simbolurilor noastre sacre și sociale. Acest lucru este bun, dar îi dăm prea multă prioritate. Sunt lucruri importante, dar trec. În schimb Isus spune să ne concentrăm pe ceea ce rămâne, pentru a evita să ne dedicăm viața ca să construim ceva care după aceea va fi distrus, ca acel templu, și să uităm să edificăm ceea ce nu se prăbușește, să edificăm pe cuvântul Său, pe iubire, pe bine. A fi perseverenți, a fi severi și decizi în a edifica pe ceea ce nu trece.

Iată, așadar, ce este perseverența: înseamnă a construi în fiecare zi binele. A persevera înseamnă a rămâne statornici în bine, mai ales atunci când realitatea din jur determină să facem altceva. Să dăm câteva exemple: știu că a mă ruga este important, dar și eu, ca toți, am mereu multe de făcut, și atunci amân: „Nu, acum sunt ocupat, nu pot, o fac după aceea”. Sau văd atâtea șmecheri care profită de situații, care „driblează”

regulile, și încetez și eu să le respect, să perseverez în dreptate și în legalitate: „Dar dacă acești șmecheri o fac, o fac și eu”. Fiți atenți la aceasta! De asemenea: fac o slujire în Biserică, pentru comunitate, pentru săraci, dar văd că atâtea oameni în timpul liber se gândesc numai la distracție, și atunci îmi vine voința de a renunța și de a face asemenea lor. Pentru că nu văd rezultate sau mă plictisesc sau nu mă face fericit.

În schimb, a persevera înseamnă a rămâne în bine. Să ne întrebăm: cum merge perseverența mea? Sunt constant sau trăiesc credința, dreptatea și caritatea în funcție de momente: dacă îmi vine mă rog, dacă-mi convine sunt corect, disponibil și serviabil, în timp ce, dacă sunt nesatisfăcut, dacă nimeni nu-mi mulțumește, încetez? Așadar, rugăciunea mea și slujirea mea depind de circumstanțe sau de o inimă statornică în Domnul? Dacă perseverăm – ne amintește Isus – nu trebuie să ne temem de nimic, chiar și în evenimentele triste și urâte ale vieții, nici măcar de răul pe care îl vedem în jurul nostru, pentru că rămânem întemeiați în bine. Dostoevski a scris: „Nu vă fie frică de păcatele oamenilor, iubiți omul și cu păcatul său, pentru că această reflexie a iubirii divine este culmea iubirii pe pământ” (Frații Karamazov, II,6,3g). Perseverența este reflectarea iubirii lui Dumnezeu în lume, pentru că iubirea lui Dumnezeu este fidelă, este perseverentă, nu se schimbă niciodată. Preasfânta Fecioară Maria, slujitoarea Domnului perseverentă în rugăciune (cf. Fapte 1,12), să întărească statornicia noastră.

După *Angelus*, Sfântul Părinte a spus următoarele:

Iubiți frați și surori!

(...)

Și vă salut pe voi toți, pelerini din Italia și din diferite țări, familii, parohii, asociații și pe fiecare credincios. Îndeosebi, salut grupul carismatic „El Shaddai” din Statele Unite ale Americii, muzicienii uruguayeni din „bandoneón” – văd fanfara acolo, buni! -, Misiunea greco-catolică română din Paris, reprezentanții pastorației școlare din Limoges și Tulle cu Episcopii respectivi, membrii comunității eritrene din Milano, pe care îi asigur rugăciunea mea pentru țara lor. Sunt bucuros să îi primesc pe ministranții din Ovada, cooperativa „La Nuova Famiglia” din Monza, Protecția Civilă din Lecco, credincioșii din Perugia, Pisa, Sassari, Catania și Bisceglie, și tinerii și tinerele de la Neprihănită. Urez tuturor o duminică frumoasă.

Vă rog, nu uitați să vă rugați pentru mine. Poftă bună și la revedere!

Pr. Traian DOBRATĂ

Ce este Purgatoriul?

Purgatoriul este starea de purificare în care, după moarte, se găsesc sufletele care au trecut în cealaltă viață cu vreo pedeapsă încă neplătită, sau cu păcate veniale încă neiertate.

O lună consacrată morților: va aduce ușurare acelor suflete dragi și sfinte, încurajându-ne să le susținem; ne va folosi, întrucât dacă gândul la iad ajută la evitarea păcatului de moarte, gândul la purgatoriu ne îndepărtează de cel venial; va da mărire Domnului, pentru că Raiul se va deschide multor suflete care vor cânta cinste și laudă Domnului pentru veșnicie.

Sfântul Toma spune: «Scrie în cartea *Înțelepciunii* că nu se găsește nimic pătat în ea (Împărăția Cerurilor). Acum sufletul se pătează tocmai de păcat, de care se poate purifica, însă, cu pocăință. Dar se întâmplă adesea să nu se facă pe pământ o penitență completă și deplină. Și atunci trecem în veșnicie având datorii față de Dumnezeuasca Dreptate: de vreme ce nu acuză și detestă întotdeauna toate păcatele veniale, nici pedeapsa datorată păcatului grav sau venial nu este întotdeauna complet curățată în mărturisire. Și atunci aceste suflete nu merită iadul, dar nici nu pot intra în rai; astfel este necesar să existe un loc de ispășire, iar această ispășire se face cu pedepse mai mult sau mai puțin intense, mai mult sau mai puțin lungi».

„Când o persoană trăiește cu inima atașată de pământ, își poate schimba brusc afecțiunile? Un foc purificator trebuie să consume impuritățile iubirii. Când o persoană are o credință adormită, aproape stinsă, iar sufletul trăiește parcă învăluit în ignoranță și umbră și călăuzit de maxime pământești, cum ar putea să suporte brusc acea lumină foarte înaltă, foarte strălucitoare, inaccesibilă, care este Domnul? Prin Purgator, ochii lui vor face treptat trecerea de la întuneric la lumina veșnică».

Purgatoriul este starea în care sufletele reci exercită dorințe sfinte de a fi mereu și numai cu Dumnezeu. Purgatoriul este starea în care Dumnezeu, printr-o lucrare înțeleaptă și milostivă, face sufletele să devină frumoase și desăvârșite. Acolo se întâmplă atingerile finale ale pensulei Artistului; acolo se purifică, cu o ultimă daltă bătută pe opera de artă a Creatorului, vrednicia sufletului pentru a fi demn să rămână în sălile cerești; acolo ultimul retuș pentru ca sufletul să fie cu totul parfumat și îmbalsămat de Sângele Domnului nostru Isus Cristos și să fie primit în miros de dulcețată de Tatăl Ceresc. Purgatoriul este dreptate și milă divină în același timp, întrucât întregul mister al Răscumpărării este în același timp dreptate și milă. Dumnezeu este cel care face lucrarea pe care sufletul nu a avut ardoarea să o facă singur pe pământ.

Eliberat din închisoarea trupului, sufletul cu o singură privire va îmbrățișa fiecare dintre actele sale interne și externe, toate împrejurările prin care a acționat în timpul vieții pământești. El va da socoteală pentru

tot, chiar și pentru un cuvânt zadarnic, chiar dacă a fost rostit poate cu șaptezeci de ani mai devreme. „Pentru orice cuvânt neîntemeiat, oamenii vor da socoteală în ziua judecății”. În ziua judecății, păcatele ni se vor dovedi mult mai grave decât în timpul vieții, întrucât pentru o răsplată dreaptă și virtuțile vor străluci cu o splendoare mai vie.

Un călugăr pe nume Ștefan a fost elevat în spirit la curtea lui Dumnezeu. Era redus la agonie pe patul de moarte, când a fost brusc deranjat și i-a răspuns unui interlocutor invizibil. Frații lui călugări, care înconjurau patul, ascultau cu groază aceste răspunsuri: - *Am făcut, e adevărat, o asemenea acțiune, dar mi-am impus pentru asta mulți ani de post. - Nu neg acest fapt, dar plâng pentru asta de mulți ani. - Acest lucru este încă adevărat, dar în ispășire mi-am slujit aproapele timp de trei ani în mod continuu. - Apoi, după o clipă de tăcere, a exclamat: - Ah! în acest punct nu am ce să răspund; mă acuți pe drept și nu am nimic pentru apărarea mea decât să mă recomand milostivirii infinite a lui Dumnezeu.*

Sfântul Ioan Scărarul, care relatează acest fapt al cărui martor ocular a fost, ne face să știm că acel religios a trăit patruzeci de ani în mănăstirea sa, că avea darul limbilor și multe alte mari privilegii, care i-au înaintat mult pe ceilalți călugări, pentru exemplaritatea vieții sale și pentru rigorile penitențelor sale și încheie cu aceste cuvinte: *”Bietul de mine! ce voi deveni vreodată și la ce voi putea spera, dacă fiul deșertului și al penitenței s-a găsit fără apărare în fața câtorva păcate ușoare?”*

În Crezul Apostolilor spunem că Isus Cristos după moartea sa „a coborât în iad”. Numele iadului, spune Catehismul Conciliului din Trento, înseamnă acele locuri ascunse, în care sufletele care nu au obținut încă fericirea veșnică sunt ținute prizoniere. Una este o închisoare neagră și întunecată, în care sufletele rebelilor sunt neconținut chinuite de un foc care nu se stinge niciodată. Acest loc, care este iadul propriu-zis, se numește încă Gheena și abis.

Sfântul Bernard, oficiind odată Sfânta Liturghie în biserica care se află lângă cele Trei Fântâni ale Sfântului Pavel din Roma, a văzut o scară care mergea de la pământ la cer, iar pe ea îngerii care veneau și plecau din Purgatoriu, îndepărtând de acolo sufletele (din purgatoriu) și conducându-le pe toate, strălucitoare și frumoase, în Paradis.

PRACTICĂ: Să ne întipărim în minte, repetându-le des în timpul zilei, aceste trei cuvinte: „Raiul, Purgatoriul, Iadul”.

RUGĂCIUNE: Odihna veșnică dă-le lor, Doamne, și lumea cea fără de sfârșit să le strălucească lor. Să se odihnească în pace! Amin.

Andrei ALEXA

Sfântul Andrei – „Primul chemat”

Puțini sfinți sunt la fel de proeminenți în tradiția răsăriteană ca Sfântul Apostol Andrei. „*Primul chemat*” a devenit patronul ocrotitor al mai multor țări, din diferite părți ale lumii, printre care România, Ucraina, Rusia, Grecia și Scoția. Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului este cunoscut drept succesorul Sfântului Andrei. Într-adevăr, Sfântul Andrei este drag inimii multor creștini din întreaga lume.

Sfântul Andrei apare în toate cele patru Evanghelii ca unul dintre cei doisprezece discipoli ai Învățătorului Isus Cristos. Sfântul Ioan ne informează că el a fost primul chemat dintre ucenicii Domnului, de unde și titlul de „*Protokletos*” (primul chemat). El nu este o personalitate atât de proeminentă în Evanghelie precum alții, în special precum fratele său, Simon Petru, dar este mereu acolo. Observând acele puține relatări, în care se face remarcat, putem discerne ceva despre personalitatea sa, relația sa strânsă cu Învățătorul său și rolul său de ghid și mijlocitor pentru Sfânta Biserică de astăzi.

Poate că cel mai important lucru demn de remarcat despre Sfântul Andrei este că de puținele ori când apare în Evanghelii, el îi conduce întotdeauna pe alții la Isus Cristos. Sfântul Andrei nu este foarte ”vorbăreț” și nu pare a fi unul care tânjește în ”lumina reflectoarelor”, dar personalitatea sa blândă și grijulie iese la iveală și îi invită pe alții să vină și să-l vadă pe Mesia.

În primul rând, îl întâlnim pe Sfântul Andrei ca un căutător spiritual în primul capitol al Evangheliei lui Ioan. Inițial ucenic al Sfântului Ioan Botezătorul, Andrei se află acolo când Ioan profetește despre Domnul Isus: „*Iată Mielul lui Dumnezeu!*”. Andrei și un alt discipol își părăsesc primul învățător pentru a merge să urmeze pe Cineva mult mai important. Isus îi invită pe Andrei și pe prietenul său să vină și să vadă, iar ei doi petrec restul zilei cu acest misterios nou Învățător.

Andrei nu este unul care să păstreze Vestea Bună pentru sine. După ce și-a petrecut ziua cu Isus, primul lucru pe care îl face este să meargă și să-i spună fratelui său Petru. Evanghelia ne spune pur și simplu: „*Și l-a adus la Isus*”. Andrei era în căutarea umilă a adevărului, iar când Adevărul a venit înaintea lui, Andrei l-a recunoscut și nu s-a uitat niciodată înapoi.

În al doilea rând, îl întâlnim pe Sfântul Andrei la hrănirea celor 5.000 de lângă Marea Galileii. O mare mulțime îl urmărește pe Isus și li se face foame. Domnul îl pune la încercare pe Filip: „*De unde avem să cumpărăm pâini ca să mâncăm oamenii aceștia?*” Filip nu are credință și nici idei. „*Pâinile pe care le-am putea cumpăra cu două sute de dinari n-ar ajunge ca fiecare să capete puținel din ele*”. Dar Andrei este cel care se apropie: „*Este aici un băiețel care are cinci pâini de orz și doi pești, dar ce sunt acestea la atâția?*”.

Andrei are puțină credință, dar cel puțin gândește în direcția bună. Isus ia peștele și pâinile de la băiețel și știm cu toții ce s-a întâmplat.

Nu în ultimul rând, tot în Evanghelia după Ioan, îl întâlnim pe Andrei, în timp ce-i conduce pe alții la Isus, de data aceasta un grup de greci care se aflau

în Ierusalim pentru a se închina singurului Dumnezeu adevărat al iudeilor la sărbătoarea Paștelui. Evanghelia ne spune că „*niște greci dintre cei ce se suiseră să se închine la praznic*” s-au apropiat de Filip și l-au întrebat: „*Domnule, am vrea să-l vedem pe Isus*”. Filip îi duce direct la Isus? Nu, îi duce la Andrei, care îi duce apoi la Isus. Chiar și printre apostoli, se pare că s-a știut că Andrei avea o intimitate specială cu Învățătorul și că era deosebit de talentat în a-i conduce pe alții la El. Chiar și în afară de

În fiecare dintre aceste exemple, Sfântul Andrei nu încearcă să facă nimic excepțional. Este un om simplu, credincios, umil, amabil, prietenos, cu o deschidere față de ceilalți. Providența poate conta pe el să facă ceea ce este necesar și să-i aducă pe alții să „vină și să-l vadă” pe Isus Cristos în modul potrivit, la momentul potrivit.

În cele din urmă, moare pe o cruce în formă de X în orașul grecesc Patras, unde și-a dat viața ca martir de dragul Stăpânului Său. O versiune a martiriului Sfântului Andrei pune pe buzele acestuia câteva cuvinte frumoase despre Sfânta Cruce: „*O Cruce bună, făcută frumoasă de trupul Domnului meu! Atât de mult dorită, atât de nerăbdătoare iubită, atât de neîncetat căutată și acum în sfârșit, gata ca sufletul meu să se bucure. Iamă din mijlocul oamenilor și dă-mă înapoi Stăpânului meu, ca prin tine să mă primească pe mine, care prin tine m-a răscumpărat*”.

Moaștele Sfântului Andrei au rămas în Patras până la mijlocul secolului al IV-lea, când împăratul le-a mutat în Biserica Sfinților Apostoli din Constantinopol. În timpul cruciadei din secolul al XIII-lea, moaștele și crucea Sfântului Andrei s-au dus în Italia. În 1964, Papa Paul al VI-lea a dat înapoi Bisericii Ortodoxe din Grecia craniul Sfântului Andrei, iar apoi, în 1980, crucea în formă de X.

Sfinte Andrei, roagă-te pentru noi!

Festivalul Coral "Francisc Hubic"

„În genunchi vă mulțumesc! Am avut impresia, ascultându-vă, că de pe iconostas au coborât toți îngerii și ne-au cântat în seara aceasta. Sunteți minunați! Sunteți extraordinari! Cred că, astăzi, Corul Madrigal, cu doamna Anna Ungureanu, ne-au oferit ceva unic. Dânșii, ca instituție, sunt patrimoniu imaterial universal. Le mulțumim pentru tot ceea ce ne dăruie, din sufletul dânșilor; dincolo de cea mai frumoasă creație artistică”, sunt cuvintele PSS Virgil Bercea la finalul concertului care a încheiat Festivalul Coral "Francisc Hubic", ediția a XII-a.

Corul Național de Cameră "Madrigal-Marin Constantin" condus de dr. Anna Ungureanu, ne-a făcut să simțim perfecțiunea, să plângem de fericire atingând o zonă de sublim, să acceptăm că interpretarea Madrigalului este dincolo de nivelul la care noi putem înțelege și aprecia deplin, că încă o dată am avut șansa să ascultăm sunetul lor unic dar, ceea ce este cel mai important, că în Catedrala prea plină, ne-am rugat împreună, artiști și public, într-o unitate demnă, prin cânt divin.

Fără îndoială, Catedrala a fost vineri seară central spiritual al orașului, ea a deschis porțile sale tuturor celor care au înțeles că unitatea în rugăciune este șansa noastră de a ne așeza în lumina mântuitoare. Noi, orădenii, avem o coardă de sensibilitate în plus pentru Francisc Hubic, dovadă și aplauzele mai intense și calde la prima piesă a compozitorului, "Născătoare".

Dialogul artiști-public a funcționat pe toată durata concertului, chiar dacă a fost vorba de "Alleluia" lui Gordon Young sau „Ubi caritas” a lui Ola Gjeilo.

Copiii din programul **Cantus Mundi** din Oradea (corul de copii al Liceului Don Orione, dirijor prof. Nicoleta Arendaș și Corul Liceului Greco-Catolic Iuliu Maniu, dirijor prof. Nicoleta Țâmpu, pian prof. Antonia Nica, percuție: Vlad Țâmpu) au fost spectaculoși: prezenți, luminoși, senini și, cel mai lăudabil, responsabili legat de rolul lor de "îngeri" în prestația alături de "Madrigal". Cele trei piese interpretate (Ion Marin – „Imn Cantus Mundi, Francisc Hubic – „Floricea” (Steluța), Jacob de Haan – „Benedictus”) au reușit, cu vocile lor curate și sufletele pure, să marcheze finalul apoteotic al concertului.

Fără corul Eparhiei de Oradea, "Buna Vestire – Francisc Hubic" (care a concertat în deschidere) ar fi greu de imaginat Festivalul Hubic la Oradea. Ei

ne-au obișnuit cu prezența lor constantă la toate evenimentele muzicale, fie că sunt în lumina reflectoarelor sau, nevăzuți, sunt vocea care însoțește Liturgia. Maestru Radu Mureșan construiește zi de zi această "unealtă vie" al cărui rost este acela de "a fi „glasul” însuflețitor al liturgiilor credincioșilor noștri în actul de mulțumire și laudă a lui Dumnezeu.

Ca invitat al Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, Corul Național de Cameră "Madrigal-Marin Constantin" condus de dr. Anna Ungureanu am mai fost prezent la Festivalul Hubic în 2019, ediție dedicată Centenarului orădean și episcopilor martiri. Am aflat însă că în 1973, pe 22 decembrie, Corul Madrigal a concertat la Oradea, condus de maestrul Marin Constantin, cu prilejul aniversării a 50 de ani de Filarmonică în orașul de pe malurile Crișului Repede. Arcuri peste timp ne leagă, ele dau continuitate, trăinicie și stabilitate. Oamenii se schimbă, dar instituțiile rămân și marchează prin frumos epocile unui oraș.

Mulțumim Preasfinției Sale Virgil Bercea pentru patronajul evenimentului, mulțumim sponsorilor (Primăria Oradea, Carbenta SRL, Gabriela Droj, Renate Popescu), partenerilor media (Agerpres, ImpressMedia, Bihon, Bihoreanul, Jurnal Bihorean, Radio Maria, Maria TV, Uniunea Ziariștilor Profesioniști), prezentatoarei Loredana Corchiș și echipei festivalului: seminariștilor de la Seminarul Teologic Greco-Catolic, Ramona Dragoș, Laura Ologu, Eugen Ivuț, pr. Ovidiu Duma, Florin Bogdănel-Timoș, Radu Mureșan, Cristian Munteanu, Monica Nica, Florin Bode, Nicoleta Țâmpu și Nicoleta Arendaș, David-Aron Indig, Sorin Mureșan.

Rodica INDIG
Coordonator al proiectului
Festivalul Coral "Francisc Hubic"

Ce bine e când frații împreună viețuiesc!

Membrii Ordinului Franciscan Secular din cadrul Sanctuarului Marian Oradea, desfășoară cu dăruire activități care dovedesc faptul că trăiesc o viață plină de spiritualitate, respectând Regula Sfântului Francisc de Assisi, sub grija pastorală a părintelui paroh Iulian Robu, OFMconv.

Trebuie să-i mulțumim Bunului Dumnezeu pentru că l-a ales pe Sfântul Francisc să fie slujitorul Său, care să ne învețe să trăim Evanghelia Domnului Nostru Isus Cristos, în viața laică prin iubirea lui Dumnezeu și iubirea aproapelui.

După ce Părintele serafic Francisc, acum 800 de ani a ascultat fragmentul din Biblie în care se vorbea despre trimiterea apostolilor în lume pentru a predica pocăința, el a spus: "Asta am dorit să fac din toată inima."

Membrii franciscani terțitari, după îndemnul Sfântului Francisc, au hotărât și doresc din toată inima, să păstreze, să trăiască și să pună în practică Cuvântul Domnului.

Ziua de 29 octombrie 2022 a avut o semnificație deosebită, deoarece în prezența vice-ministrului regional OFS Celina Frâncu și al părintelui OFM Albert Sebesteyn asistent spiritual al Regiunii Transilvania NV, a avut loc Capitolul local electiv al fraternității "Sfânta Maria".

În conformitate cu ordinea de zi stabilită, s-a prezentat de către vice-ministrul Sanda Ulici evaluarea activităților și s-au raportat realizările conducerii care își încheie mandatul legislativ după o perioadă de 5 ani. Rezultatele evidenței economice au fost explicate de Elvira Butiri ca și trezorier. A urmat alegerea noului Consiliu de conducere al fraternității pentru următorul mandat de 3 ani. S-au reamintit de către doamna Celina Frâncu, articolele din Statut privind modul de desfășurare al alegerilor. Pentru desemnarea funcțiilor s-au făcut propuneri individuale, scrise, prin care s-au

nominalizat persoanele considerate corespunzătoare pentru a desfășura activitatea. După validarea voturilor s-a prezentat componența conducerii Ordinului Franciscan Secular cu asistența spirituală asigurată de preotul paroh OFMconv Robu Iulian, astfel:

MINISTRU: Othilia GROZA

VICEMINISTRU: Pr. Alexandru CHIVARI

TREZORIER: Elvira BUTIRI

FORMATOR: Ligia POP

SECRETAR: Miorița SĂTEANU

Bunul Dumnezeu să-i ocrotească și să le dea înțelepciune, iar Sfântul Francisc, patronul spiritual al comunității să le fie exemplul de dăruire și perseverență pentru a duce la îndeplinire sarcinile care decurg din funcția pentru care au fost aleși.

Othilia Groza, noul ministru ales, a considerat necesar a transmite cuvinte de mulțumire Domnului și fraților pentru încrederea acordată și angajamentul de a lucra în echipă pentru binele fraternității.

PACE ȘI BINE!

Miorița SĂTEANU

În sprijinul și pentru bucuria copiilor

Având în vedere situația delicată (ce-i drept temporară) a lipsei de spațiu din curtea clădirii (internat) datorită noilor investiții făcute de către Primăria Vadu Crișului, respectiv „Centrul de meșteșuguri” și șantierul de rigoare rezultat în curtea școlii unde activează câteva dintre clasele de gimnaziu ale Colegiului Tehnic nr. 1 Vadu Crișului, Parohia Greco-Catolică Vadu Crișului, prin asociația „Mons. Ioan Dan” a realizat un spațiu de joacă pentru copii în interior, în colaborare cu domnul director Mălai Florin, căruia îi mulțumim pe această cale pentru deschiderea și implicarea cu care a primit inițiativa noastră.

Astfel, s-a identificat o sală de clasă, s-au cumpărat jocuri și, prin disponibilitatea și implicarea grupului de părinți de la clasa a V-a și a domnului profesor Bradea Adrian, s-a transformat sala de clasă în sală de jocuri interactive și de echipă, unde în fiecare pauză se joacă cu multă bucurie toți copiii care își desfășoară activitate didactică în respectiva clădire.

Pr. Cristian F. SABĂU

PERSOANE, FAPTE, VIETI MEMORABILE ÎN ISTORIA BISERICII GRECO-CATOLICE Interviu cu părintele Coriolan Buzașiu

„**Oamenii mari**”, în sensul de persoane care au un suflet grandios și ceva nobil în viața lor, trăiesc printre noi, noi riscând să nu ne dăm seama și să trecem nepăsători pe lângă ei. Într-o după-amiază a **lunii noiembrie 2006**, l-am luat la o vorbă în Seminarul orădean pe **pr. Coriolan Buzașiu** (1940-2009), așa cum se va vedea din rândurile care vor urma, o bogăție de amintiri, de trăiri, de emoții. Deosebit prin capacitatea sa de relaționare, pr. Cori se apropia de toți cu spontaneitate și dezinvoltură, având darul apropierii de semeni cu naturalețe și cu suflet.

Pr. Cristian Sabău: Stăm de vorbă cu părintele Coriolan Buzașiu, actualmente (2006) părinte spiritual în Seminarul Teologic Greco-Catolic de la Oradea. Părintele Coriolan este fiul părintelui Buzaș, un preot foarte cunoscut în Eparhia noastră greco-catolică de Oradea, datorită efervescenței sale, a vieții lui, a aportului pe care l-a dat în dezvoltarea câtorva comunități, dar mai ales pentru suferința pe care a îndurat-o din cauza persecuțiilor regimului comunist. Îl rog pe părintele Coriolan, fiul părintelui Buzaș (1910-2004), care între timp a trecut la Domnul, să ne relateze câteva dintre amintirile pe care le are vizavi de tatăl său și mai ales de modul în care acesta încercat să opună rezistență regimului comunist, suferind pentru Biserica pe care o slujea.

Pr. Coriolan Buzașiu: Tatăl meu a fost hirototnit preot în toamna anului 1937 în localitatea Sânlazăr de către Preasfințitul Valeriu Traian Frențiu. A primit o parohie destul de repede. A fost numit preot în parohia Almașu Mare cu filie Almașu Mic, o comunitate cu foarte mulți credincioși. La vremea aceea, acolo nu existau decât greco-catolici. Era foarte mult de lucru în acea parohie, din câte îmi povesteau tata și mama. În fiecare săptămână avea trei, patru înmormântări. Sâmbăta, duminica erau foarte multe celebrări de căsătorii, botezuri. Era enorm de multă treabă pentru un om care nu era dotat cu un fizic deosebit. De fapt, îi și făcea plăcere să spună, poate și colegii spuneau așa, dar cu mândrie răspundea „preotul Buzaș cel mic din Almașu cel Mare”. Întâmplarea a făcut ca tata să se îmbolnăvească, să facă o hepatită cu formă foarte gravă. Medicul i-a spus „Părinte, dacă nu reușiți să vă mutați într-o altă parohie unde să aveți mai puțină activitate, atunci viața dumneavoastră este în pericol.” Ca urmare, adresându-se Episcopiei, a fost înțeles și, după trei ani de slujire în această parohie, a fost numit paroh în localitatea Cretur, gara Bolcaș. Aici, foarte mulți ani nici nu existase preot greco-catolic, preot român, iar credincioșii din localitate, pentru a nu rămâne copiii nebotezați, celelalte activități nefiind făcute (căsătorii, înmormântări, ș.a.m.d.) s-au dus la reformați, fiindcă exista în sat o parohie reformată. Așa că, tata, din câte mi se povestea, a dus o muncă de apostolat acolo, reușind ca -împreună

cu tineretul, cu fetele din sat- să poată sluji la altar fiind însoțit de cântecele acestor fete care imediat ce ieșeau din biserică vorbeau numai ungurește, dar în biserică cântau deosebit de frumos în limba română, lucru pe care l-a constatat și, iertat fie și Dumnezeu să-l odihnească (interviul a fost acordat înainte de proclamarea lui ca fericit), PSS Suci, care l-a onorat cu o vizită în

(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

mica lui parohie, lucru care a rămas întipărit în inimile credincioșilor de acolo.

După cum toată lumea cunoaște, a urmat perioada din anii 1940. Tatăl meu a rămas în parohie până în 1949. Au apărut probleme deosebite legate de anul 1948, când tatăl meu, la fel ca foarte mulți alți preoți, foarte mult timp a refuzat să semneze trecerea la ortodoxie. Avea deja doi feciori, subsemnatul și încă un frate, plus mama noastră, care nu lucra în perioada aceea, și atunci, pentru a ne putea întreține, până la urmă totuși a semnat, dar colaborarea lui cu protopopiatul ortodox din Marghita a fost foarte greoaie. S-a mutat în 1949 din Crestur cu întreaga familie în parohia vecină, Abrămuț, unde, după cum v-am spus, colaborarea mergea din ce în ce mai greu. Făcea în așa fel încât la întâlnirile protopopiale să ajungă întotdeauna cu întârziere ca să nu trebuiască să concelebreze liturgia ortodoxă. Acest lucru n-a rămas fără urmări. Tatăl meu a fost judecat până la urmă de către Episcopia Ortodoxă. Aș spune că viața asta ne oferă de multe ori niște curiozități. Fără ca să pomenim niciun nume, cel care a condus ședința de judecată prin care tata a fost exclus din clerul ortodox de la vremea respectivă să aibă astăzi un nepot la Institutul nostru greco-catolic. După ce a fost dat afară din parohie, neavând altă posibilitate, ne-am mutat în Oradea. Aici, a început o perioadă de calvar pentru el pentru că oriunde încerca să se angajeze, la două săptămâni după angajare, Securitatea forța conducerea întreprinderii respective să îl dea afară. În felul acesta a fost pe la câteva întreprinderi. Dacă bine îmi aduc aminte, cred că actuala Miorița, fabrica de dantele sau nici nu știu ce fabrică e, atunci se numea Sencovici Irina fabrica respectivă. Acest lucru de tracasare a lui a continuat până în toamna anului 1952, când, fiind angajat la întreprinderea „Înfrățirea”, așa cum îi plăcea lui să spună, la cea mai murdară secție, la turnătorie, într-o seară când îl așteptam să vină acasă, n-a mai sosit fiindcă fusese arestat și depus la Securitatea din Oradea. Apropo de Securitate și de anii de pușcărie care au urmat, zicea că și 24 de ore era foarte mult să stai închis pentru că, în afară de injuriile care se aduceau - era numit mereu „bandit”-, exista un tratament foarte inuman. Îi plăcea să spună atunci numai în gând, iar apoi, ulterior, când ne povestea... „da, era banditul lui Dumnezeu...!”.

Câteva luni l-au tot anchetat, dar, subliniez, n-a fost niciodată condamnat, chiar dacă a fost reținut doi ani de zile, până în 1954. De aici de la Securitatea din Oradea a fost dus apoi la București, la Ghencea. Nu îmi mai aduc aminte exact cât timp a fost ținut acolo. Apoi, deși nu sunt chiar convins că îmi amintesc bine, l-au dus în locul în care, în romanul „Cel mai iubit dintre pământeni” a lui Marin Preda, când Gheorghiu-Dej a fost în vizită și primit după trei zile la Stalin, s-a plâns

că are probleme cu intelectualii din țară, acesta i-a spus să croiască un drum pentru Dunăre mai scurt spre mare și să-i pună pe intelectuali acolo și se vor cuminți ei. Într-adevăr, tata a fost și el printre cei care a lucrat cu lopata, cu sapa și cu roaba la Canalul despre care se zicea că se va realiza, dar care totuși a fost la un moment dat abandonat, după ce foarte numeroși oameni de frunte ai acestei țări (miniștri, profesori, ingineri, medici) au muncit acolo și, mulți dintre ei, și-au dat obștescul sfârșit în acel loc. Bineînțeles, tata ne povestea că și acolo dânsul era tot preot. Și alții la fel ca el pentru că (chiar detalii nu pot să dau) ei toate sărbătorile, toate duminicile le cinsteau ținând, în condițiile în care au putut acolo, Sfinte Liturghii.

În 1954, de Paști, am avut o bucurie enormă: eu eram undeva pe stradă ca și copiii, un vecin mi-a spus: „Du-te repede acasă, c-a venit tatăl tău!”. Într-adevăr, am alergat acasă și l-am găsit pe tata, iar bucuria a fost de nedescris.

Aș spune că a început o nouă perioadă în viața familiei. Tata a reușit să se angajeze până la urmă la calea ferată ca să câștige o leafă să ne poată și el ajuta. Mama era și ea o umilă funcționară, tot la căile ferate. Tata și-a continuat și activitatea de preot în clandestinitate. Au fost multe dimineți în care ori mama, ori eu, poate, uneori, chiar și fratele meu, care e mai tânăr decât mine cu cinci ani, eram sculați de tata și dădeam răspunsurile la Liturghie. Cu niște perdele trase, să nu se vadă de afară, tata își ținea zilnic liturghia.

În felul acesta, viața își urma cursul și am ajuns să trăiesc într-o zi ori în câteva zile niște situații deosebit de grave pentru că tata, ca ceferist deja, făcea câte un drum în Moldova la frații franciscani ori la preoți romano-catolici, de unde de foarte multe ori se întorcea și cu intenții liturgice. Bineînțeles că toate drumurile acestea ale lui erau supravegheate și, în zilele acelea, l-am văzut pe tatăl meu plângând. Era îngrozit că va fi din nou arestat. Îmi spunea: „Cori, voi fi băgat la închisoare din nou...” Nu știu cum să vă spun, e un lucru deosebit de trist... nici nu pot să descriu, să îl văd pe tatăl meu că plânge în brațe la mine. Dumnezeu l-a ajutat totuși că a scăpat, n-a fost arestat, dar era în continuare urmărit. Cu toate acestea, apoi, în măsura în care timpul trecea, când activitatea clandestină în Episcopia noastră își urma cursul, tatăl meu avea o însărcinare să le ducă intențiile liturgice preoților greco-catolici de aici din Eparhie sau mai exact din Oradea: această activitate era destul de riscantă. Deci, în afară de faptul că își făcea datoria, acasă își celebra liturghiile, mergea și printre credincioși, a oficiat botezuri, chiar și căsătorii în perioada de clandestinitate, el mai făcea și activitatea aceasta care i s-a cerut de către cei care conduceau Episcopia noastră.

Mi-aduc aminte de PSS Hirțea, de părintele

(continuare în pag. 10)

(urmare din pag. 9)

Chișbora și de mulți alții. Acest lucru a continuat până în anul 1989, când după Revoluție confesiunea noastră a fost repusă în drepturi, iar, împreună cu alți preoți, tatăl meu a început activitatea slujind în legalitate, la început în curtea Bisericii „Sfânta Maria” de pe strada Traian Moșoiu (Oradea). În măsura în care am putut, am mai ajutat și eu să se repare pe acolo unele lucruri, să se amenajeze curtea ca să putem sluji.

Într-un timp relativ scurt, datorită PSS Vasile Hossu (1919-1997), fie iertat, am reușit să intrăm în sala festivă a „Liceului Pedagogic” (cum se numea în perioada aceea), de fapt fosta noastră „Școală Normală” de cândva. Începutul a fost și aici destul de greoi...

Mi-aduc aminte de un episod trist, când directorul școlii din perioada respectivă, care era din cealaltă strană și nu voia deloc să ne suporte pe acolo, într-o sâmbătă seara, după ce noi amenajasem deja cât de cât capela în acea sală festivă, ne-a obligat să scoatem absolut toate icoanele și ceea ce era legat de biserică pentru ca să se țină o serată pentru elevi. Îmi pare rău că acel director chiar a avansat, ajungând la un moment dat deputat în Parlamentul României, dar Dumnezeu ne-a ajutat, și el urmându-și calea, și noi urmându-ne calea, și am continuat să ne folosim de sala aceea și să slujim acolo. Era locul nostru unde puteam să ne adresăm lui Dumnezeu. Și aici, tatăl meu ținea liturghiile împreună cu părintele paroh Marian și cu ceilalți preoți. La un moment dat a fost hirotonit preot și părintele Balint, și au început să facă tot programul din capela noastră.

Tata era prezent la mărturisiri și era foarte apreciat și îndrăgit de credincioși. Apoi, după câțiva ani petrecuți aici, deși nu ne dorim niciodată ca cei dragi să ne părăsească, și tatăl meu s-a dus la cele veșnice pe data de 13 noiembrie 2004 (chiar zilele acestea s-au împlinit doi ani de când s-a stins). A fost însoțit de foarte mulți credincioși pentru că era iubit de ei. Dumnezeu să-i ierte ceea ce și el ca om a putut să greșască și să-i dea odihnă veșnică!

Pr. Cristian Sabău: Părinte, dacă pot să vă mai rețin puțin, spuneți de începutul reorganizării activității greco-catolice în Oradea în jurul bisericii Sfânta Maria de pe strada Moșoiu. Acolo, se pare că rezistența greco-catolică a început deja înainte de Revoluție, aproximativ prin anii 1985-1986. Vă mai amintiți detalii ale implicării tatălui dumneavoastră? S-a instituit o școală clandestină de teologie, s-au format câțiva bărbați care astăzi sunt preoți ce activează...

Pr. Coriolan Buzașiu: Da, îmi aduc aminte foarte bine de perioada respectivă. Probabil se întrezăreau

Pr. Coriolan Buzașiu - fiul (*dreapta*),
împreună cu Pr. Gavril Buzaș - tatăl (*stânga*).

deja câteva lucruri care în final au dus la 1989, când, în ultimele zile ale aceluia an, am fost repuși în drepturi.

Ca primă fază, Biserica Romano-Catolică, prin părintele Takal a permis preoților greco-catolici să țină liturghii în limba română încă înainte de Revoluție. E adevărat că erau liturghii romano-catolice, întrucât nu le erau încă permise liturghiile greco-catolice ca să nu aibă complicații, dar era deja un pas înainte. Pe lângă preoții amintiți deja, au mai fost și pr. Dumitru Pop, pr. Petru Pop, pr. Teodor Dărăban și alții.

În afară de preoți, o activitate foarte intensă au avut și preotesele, în sensul că au organizat corul. Era deosebit de plăcut pentru credincioșii noștri greco-catolici să meargă acolo la Liturghie și să-i vadă, să-i audă pe preoții noștri, care s-au străduit, iar în final am reușit să primim dreptul de a celebra Sfânta Liturghie greco-catolică.

Îmi face o deosebită plăcere să-i amintesc printre cei care au depus o activitate importantă acolo, pe PSS Vasile Hossu, care celebra atunci în acea biserică Sfânta Liturghie și, dacă îmi este permis, și pe cei care ministrau alături de PSS Vasile, actualul rector al Seminarului nostru, pr. Cristian Sabău (cuvinte rostite în 2006) împreună cu alți tineri ce apoi și-au urmat drumul. Am participat acolo la hirotonirea unor preoți care s-au format la o școală clandestină pe care a condus-o părintele Florian Chișbora, la un moment dat vicar al bisericii noastre. Unii dintre ei, activează și astăzi în Biserica noastră, alții au plecat în străinătate, chiar până în America și slujesc acolo lui Dumnezeu în ritul nostru greco-catolic.

Pr. Cristian Sabău: Vă mulțumesc!

Pr. Coriolan Buzașiu: Cu multă plăcere!

Întâlnirile cu familiile într-un nou format

În Sala de Conferințe a Mănăstirii „Maica Domnului” a avut loc ieri seară, 27 octombrie 2022, începând cu ora 19.00, prima întâlnire cu familiile într-un nou format, dintr-o serie de opt, acestea urmând a se desfășura în ultima joi din lună, patru la Mănăstire și patru la Catedrală, în scopul de a înțelege mai bine și mai ușor mesajul cărților de specialitate, publicate în cadrul Eparhiei în domeniul pastorației familiilor, într-un climat de rugăciune și de comuniune.

Tema întâlnirii a fost „Iubirea conjugală dincolo de timp și de spațiu” iar relatori au fost Părintele Mihai Vătămănelu, Vicar general și Părintele Mihai Tegzeș, Vicar episcopal cu pastorația familiei. Întrucât mereu este loc de mai mult și de mai bine, soții au fost ajutați să vadă mai clar care este calea potrivită a misiunii lor,

de a vesti frumusețea Evangheliei în fiecare moment al zilei și înțelegând ce înseamnă alegerea existențială.

Famiiliile au fost încurajate să vină cu copiii, aceștia fiind lăsați în grija Sorei Claudia, căreia îi mulțumim pe această cale.

După prezentarea temei, cei prezenți au avut ocazia de a participa la discuții pe marginea acesteia, după care a urmat o agapă.

Laura OLOGU
Biroul Pastoral

Biserica din Velența, Oradea - 10 ani de la sfințire

Duminică, 6 noiembrie 2022, Parohia „Schimbarea la Față” din Oradea a aniversat un deceniu de când Preasfințitul Virgil Bercea, Episcopul Greco-Catolic de Oradea, împreună cu un mare sobor de ierarhi și preoți, înconjurați de o mulțime de credincioși, a sfințit biserica din Cartierul Velența, Oradea.

După citirea pericopei evanghelice de la Sfântul Evanghelist Luca, care ne relatează două vindecări, Episcopul Oradei a rostit un bogat cuvânt de învățătură, în care a reliefat legătura strânsă pe care Isus o dorește cu fiecare dintre noi și a subliniat rolul determinant pe care credincioșii îl au în păzirea unității Bisericii, unitate pentru care s-a rugat însuși Mântuitorul Isus Cristos.

După Rugăciunea Amvonului, Preasfințitul Virgil Bercea s-a rugat pentru întreaga comunitate de credincioși ai Parohiei „Schimbarea la Față” din Velența, cât și pentru toți cei care au ajutat această parohie.

Părintele Protopop Gavril Bubo, păstorul Parohiei „Schimbarea la Față”, a adresat alese mulțumiri Întâistătătorului Eparhiei Oradei pentru dragostea și grija arhipăstorească pe care o arată neconținut față de poporul încredințat și în mod special pentru grija purtată pentru comunitatea din Velența.

La încheierea praznicului, Preasfințitul a adus mulțumiri, în primul rând, Părintelui cersc pentru marea Sa iubire și purtare de grijă față de întreaga Eparhie, invocând binecuvântarea Mântuitorului Isus Hristos și a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și a Tuturor Sfinților peste întreaga comunitate din Velența.

La ieșirea din lăcaș, întreaga comunitate s-a putut bucura de câteva momente de conversație, la o agapă organizată în imediata apropiere a parohiei.

www.seminaroradea.ro

Din inimă pentru tinerii noștri

În data de 6 noiembrie 2022, începând cu ora 16.00, a avut loc în Liceul Greco-Catolic "Iuliu Maniu" din Oradea, proiectul anual ce are ca fundament dragostea creștină și dăruirea, frumosul și binele săvârșit necondiționat – **Bursele Italia**.

Pornit dintr-o inițiativă unică, în urmă cu 15 ani, acest proiect s-a dorit a fi un exemplu de trăire a vieții creștine.

"Iubește-l pe aproapele tău, ca pe tine însuși!"

Mesajul evanghelic a fost transpus într-o acțiune ce se dezvoltă în fiecare an. Cu toții avem în familiile noastre persoane dragi, care au trecut la Domnul, mai devreme sau mai târziu. În memoria celor din familiile lor, cele două asociații din Italia, **Associazione Progetto Arcobaleno-Onlus** și **Associazione Famiglie e Solidarietà-Onlus**, cu sprijinul **Asociației Charitatis "Sfântul Nicolae"** din Oradea, prin părintele Gavril Bubo, au oferit burse de studiu elevilor de la Liceul Greco-Catolic "Iuliu Maniu". Când acțiunile noastre se desfășoară sub imperiul iubirii necondiționate a aproapelui, cu răbdare și consecvență, atrag schimbarea celor din jur. Astfel, în acest an, urmând exemplul lor, comunitatea școlară s-a mobilizat și a oferit șapte burse similare, în memoria celor dragi din familie/comunitate. Bursele "Episcop Valeriu Traian Frențiu", "Episcop Vasile Hossu", "Msgr Franz Fischer", "Preot Mircea Nica", "Padre Giuseppe Buono", "Don Sergio Zanatta", "Profesor Paula Băliban" au fost oferite prin Asociația Zileos România și prin familii din biserica noastră și din școală, sensibilizate de noblețea gestului italienilor.

Au beneficiat de aceste burse 30 de elevi de liceu merituoși, implicați în activități extrașcolare și în cele de voluntariat.

La acest eveniment de suflet au luat parte Preasfințitul Virgil Bercea, domnul Inspector Școlar General Horea Abrudan, doamna Viceprimar Antonia Nica, precum și elevii, împreună cu familiile lor și cu domniile profesori diriginți.

Domnul director Andrei Cristea a subliniat că acest proiect, care se bazează pe iubire creștină necondiționată și care se realizează consecvent, aduce în rândul elevilor multă bucurie și schimbare în mentalitate.

Evenimentul a fost unul emoționant, de mare încărcătură spirituală, dat fiind faptul că cei dragi au fost pomeniți prin mijlocirea bursei dedicate tinerilor noștri. Așa cum aprecia unul dintre binefăcători, spiritul care-i poartă din Italia la noi este reziliența, care astăzi se referă la capacitatea de a face față unor evenimente traumatice.

Domnul Inspector General Horea Abrudan, și-a exprimat recunoștința și bucuria pe care le-a trăit cu aceeași intensitate, la fel ca anul trecut, când evenimentul s-a desfășurat online: „Acest eveniment reprezintă un exemplu de bună practică ce va marca elevii și societatea”, a subliniat domnia sa.

În final, Preasfințitul Episcop Virgil Bercea, cu blândețe și bunătate, i-a îndemnat pe cei prezenți să prețuiască familia, biserica, școala și i-a sfătuit ca, în tot ceea ce întreprind, să pună întotdeauna iubire și dăruire.

www.liceuliuliumaniu.ro

Mihaela CABA-MADARASI

„Școala Animatorului”

„*Vino și vezi*” (In 1, 46): a fost tema celei de VI-a ediții parcursului formativ „Școala animatorului”, organizat de Asociația Tineretului Român-Unit, ASTRU Oradea, în perioada 11-13 noiembrie 2022. Ediția din acest an s-a desfășurat în Băile „1 Mai” (Bihor), cu susținerea Biroului Pastoral pentru Laici al Episcopiei Greco-Catolice de Oradea și implicarea Acțiunii Catolice din România. La inițiativă au participat douăzeci și opt de tineri din: Șimleul-Silvaniei, Zalău, Tășnad, ASTRU Maramureș, grupul de tineri „Allegria” de la Mănăstirea Franciscană „Adormirea Maicii Domnului” și Liceul „Don Orione” – Oradea.

Participanții au fost însoțiți de pr. Ștefan Madarasi, asistent spiritual ASTRU Oradea, împreună cu doamna Codruța Fernea, președinte al Acțiunii Catolice din România, care a susținut momentele de formare ale cursului. Tot din partea Acțiunii Catolice din România a fost domnișoara Cristina Șona, secretar general ACRO și participant al acestei ediții. Biroul Pastoral pentru Laici al EGCO a fost reprezentat de doamna Ramona Dragoș. Momentele de animație ale „Școlii Animatorului” 2022 au fost susținute de tinerii ASTRU Oradea, ca *energyzers*, cărora li s-au alăturat doi tineri din Dieceza de Iași, care au dorit să fie împreună cu tinerii orădeni în acest final de săptămână, un gest frumos, care a arătat tuturor cum tinerii merg împreună în Biserică.

„Școala Animatorului” 2022 a început vineri după-amiază cu o sesiune de cunoaștere, urmată de o seară de *karaoke*, desfășurată în Căminul Cultural din Băile „1 Mai” pus la dispoziție tinerilor de Primăria Comunei Sânmartin. În cadrul acestei serii, artista Lil Rose a susținut pentru tineri un concert LIVE, invitându-i să redea muzicii valoarea de element comunitar, reușind să unească și să anime sufletele oamenilor.

A doua zi a „Școlii animatorului” 2022 a început cu Sfânta Liturghie de dimineață în rit latin, celebrată de pr. Francisc Ungureanu, secretar al Conferinței Episcopilor Catolici din România, aflat în parohia greco-catolică din Băile „1 Mai”, împreună cu pr. Ciubotariu Gabriel (Don Orione Oradea) și pr. Ștefan Madarasi. Au urmat atelierelor de lucru, susținute de doamna Codruța Fernea, președinte al Acțiunii Catolice din România, având ca teme: „abcDARUL Animatorului”, „Metode și tehnici de animație”, „CreACTIV și responsABIL”. Din aceeași zi a făcut parte un moment de „CineASTRU”, unde participanții au putut viziona filmul „Podul” (*Most – The Bridge*). Ziua s-a încheiat cu o seară de Adorație Euharistică a tinerilor.

Duminică dimineața, în ultima zi, programul

a debutat cu o sesiune de lucru despre „Spiritualitatea Animatorului” susținută de pr. Ștefan Madarasi și domnișoara Cristina Șona. „Școala Animatorului” 2022 s-a încheiat cu participarea tinerilor la Sfânta Liturghie duminicală în comunitatea greco-catolică din Haieș – Băile „1 Mai” și acordarea certificatelor de animator din partea PSS Virgil Bercea, împreună cu cartea „Taina Mărturisirii – iertare și convertire” scrisă de cardinalul Matteo Zuppi, cel care, scrie episcopul de Oradea în postfața acestei cărți, „l-a invitat într-o seară pe Preasfințitul Alexandru Todea să vorbească tinerilor, la o rugăciune de seară în Bazilica Santa Maria in Trastevere din Roma, despre Biserica lui Cristos și România”.

Prin „Școala animatorului” 2022, spun organizatorii, s-a dorit sprijinirea tinerilor în cunoașterea și conștientizarea vocației de ANIMATOR, precum și angajarea lor cu responsabilitate în această misiune, după specificul Acțiunii Catolice. *Panel-urile* de lucru au fost concepute pentru a-i ajuta pe participanți să devină protagoniști, descoperind propria chemare și misiunea pe care o au în cadrul Bisericii, devenind astfel un sprijin real în activitățile parohiale, protopopiale și eparhiale.

«După o pauză de doi ani datorată pandemiei, „Școala Animatorului” din acest an s-a desfășurat în plin parcurs sinodal propus de Papa Francisc prin „Sinodul 2021-2023: Pentru o biserică sinodală”. Tinerii au avut astfel un motiv în plus să reflecteze asupra **comuniunii, participării și misiunii** – cele trei cuvinte-cheie propuse de Sfântul Părinte. Ca „apostoli în lume trimiși”, motoul ASTRU Oradea, credem că astfel de inițiative sunt esențiale pentru a duce și celorlalți tineri Vestea Bună a Evangheliei, indiferent de domeniul în care ei se pregătesc. Adevărata provocare este aceea de a ține companie tinerilor astăzi pentru a-i ajuta să își pună întrebările juste ale vieții, întrebări sincere și cu adevărat importante, să împărtășească între ei bucuria credinței, într-o lume în care generațiile tinere sunt de fapt tot mai singure. Dorinței unei vieți depline și fericite nu îi poate răspunde tehnologia, nu pot nici rețelele sociale, o poate face doar Cristos!”, spune pr. Ștefan Madarasi, într-un interviu pentru Biroul de Presă EGCO.

La dorința PSS Virgil Bercea de „a contribui la formarea intelectuală, morală și spirituală a tinerilor cultivând valorile creștine și ecumenismul”, ASTRU Oradea încearcă să ducă mai departe dorința Fericitului Valeriu Traian Frențiu, episcop de Oradea, care institua în 1929 în Eparhia de Oradea această asociație dedicată tinerilor, azi, membră a Federației Acțiunii Catolice din România.

Deschiderea noului An Pastoral la Zalău

Cu toate că în anul curent întâlnirile noastre n-au fost întrerupte decât în luna august, am dorit să începem noul an pastoral într-un cadru festiv. Astfel, în seara zilei de duminică 6 noiembrie o mulțime de copii și tineri din Zalău, împreună cu părinții lor, s-au adunat la Biserica Sfânta Familie. Evenimentul a început cu Sfânta Liturghie, la care a participat Părintele protopop Valer Părău, împreună cu preoții Daniel Bertean, Marius Matei, Florin Mureșan și autorul acestor rânduri. Copiii și tinerii au fost coordonați și animați de surorile Sfintei Inimi, care s-au implicat substanțial în organizarea evenimentului.

În cuvântul de învățătură, Părintele Matei i-a îndemnat pe cei prezenți la seriozitate și consecvență în lucrurile spirituale.

Ne-am propus pentru acest an o serie de activități și sperăm ca el să fie și mai rodnic decât cei precedenți.

Mulțumim tuturor celor care se implică și oferă sprijin inițiativelor noastre!

Pr. Ciprian ROBOTIN

Recunoștință pentru roadele pământești

Duminică, 30 octombrie, copii și tineri din Protopopiatul de Beiuș s-au întâlnit la Ioaniș, pentru a aduce mulțumire Domnului pentru recoltele primite în acest an binecuvântat. La întâlnire au participat copii din parohiile Beiuș, Șuncuiș, Ioaniș și Prisaca, alături de însoțitorii lor, profesoarele de religie Zima Carmen și Luscan Florina, respectiv câțiva părinți.

Momentul comunitar a început cu Sfânta Liturghie celebrată de preoții parohi însoțitori ai grupurilor parohiale alături de preoți invitați de la Mănăstirea „Fericților Episcopi Români Martiri” de la Stâna de Vale. Tinerii de la Oratoriul „Colț de Rai” din Beiuș au animat Sfânta Liturghie, precum și activitatea recreativă ulterioară. În contextul evangheliei duminicale și a temei întâlnirii, părintele protopop a îndemnat copiii și tinerii prezenți să aducă mulțumire pentru tot ce au primit de la Dumnezeu, „toate cele știute și neștiute” conform unei rugăciuni liturgice, și la rândul lor să aducă și ei propriile roade lui Dumnezeu. Un rod al sufletului fiecărui copil poate fi, amintea acesta, prietenia dăruită semenului. Indiferența față de semeni, lipsa implicării în viața Bisericii denotă lipsa roadelor noastre. La sfârșitul Liturghiei, părintele paroh, Ilea Valentin, a oferit tuturor iconițe ale Fericților episcopi martiri, îndemnând la urmarea exemplului lor de viață și implicare.

Întâlnirea a continuat cu momentul recreativ care a avut loc în incinta Centrului pentru copii – „Sfântul Martin” din Ioaniș coordonat de Asociația Caritas eparhial din Oradea, gazdele fiind reprezentate de Rațiu

Manuela, asistent medical. Aici, copii s-au cunoscut și au petrecut împreună în jocuri coordonate de un grup de tineri de la Oratoriul din Beiuș. Roadele evidente de prietenie au fost semnalate la final și în cuvântul rostit de părintele Florian înainte de a încheia întâlnirea cu rugăciunea „Născătoare de Dumnezeu” și binecuvântarea finală, urmate de cântecul:

*„O, te rugăm, mai dă-ne un semn, un strop de har,
Și spune, Doamne, cum să trăim în lumea de acum.*

*Suntem ai Tăi și mari, și mici, și buni, și răi;
Întinde brațul Tău și ne condu pe-al nostru drum.”*

Zima MIRIAM

Seară de veghe la Șuncuiș

Noaptea de 28 octombrie trezește amintiri triste credincioșilor greco-catolici români de pretutindeni, amintirea arestării episcopilor Bisericii noastre în tris-tul an 1948. Acum, și în bucuria beatificării Fericiților Episcopi Români Martiri („F.E.R.M”), această dată trezește deopotrivă și un gând pios, o provocare vocațională și o rugăciune în fața caracterului ferm al fiecărui episcop greco-catolic arestat atunci.

În contextul acestei comemorări, credincioși greco-catolici din Protopopiatul de Beiuș s-au unit în rugăciune în Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Șuncuiș. Preoții parohi cu enoriașii lor au celebrat *Acatistul Fericiților Episcopi Martiri*, urmat de o *Bine-cuvântare Euharistică* și *Rozar*.

La încheierea serii de veghe în rugăciune, Părin-tele paroh Man Mihai Adrian a mulțumit celor prezenți pentru acest moment de comuniune, respectiv „mu-safirilor” pentru vizită și unitate, și i-a invitat pe cei prezenți și la agapa tradițională oferită de gazde.

Acest moment de comuniune protopopială se înscrie în continuarea întrunirilor prevăzute în planul pastoral protopopial. Credincioșii au oportunitatea cunoașterii reciproce și a comuniunii în rugăciune, re-spectiv al unor angajări laicale concrete în viața Bise-ricii prin opere de caritate, dar de rugăciune și creștere prin cateheză. Astfel, părintele protopop a amintit și de recenta Întrunire Protopopială a Reuniunii Mariane

care a avut loc în 23 octombrie la Prisaca, și a chemat enoriașii să descopere frumusețea spirituală și darul misionar și al acestei Reuniuni mariane, asociație reli-gioasă laicală tradițională și mult apreciată de fericiții episcopi martiri.

Pr. Mihai Adrian MAN

Sfințirea pietrei de temelie

În Duminica *Bunului Samaritean*, în Parohia Calea Mare din Protopopiatul Holod, a fost săvârșită Sfânta Liturghie și punerea pietrei de temelie a bisericii cu hramul Nașterea ”Sfântului Ioan Botezătorul”.

Sfânta Liturghie a fost celebrată de Pr. Protopop Ioan Tătar și de Pr. Paroh Aurel Pop, la care au parti-cipat un număr frumos de credincioși.

În cuvântul de învățătură, părintele protopop a vorbit despre îndurarea lui Dumnezeu și solidaritatea pe care trebuie să o avem unul față de celălalt, arătân-du-ne iubirea și ajutorul unul altuia. „*Cu toții, ați pus o bază de rugăciune, de credință acestei biserici prin prezența voastră. O biserică este puternică dacă este făcută din voi, din pietre vii. Și temelia de astăzi este o temelie importantă fiindcă ceea ce am făcut noi preoții, voi întăriți prin prezența voastră, prin rugăciunea voastră, prin credința voastră.*”

Părintele paroh Aurel Pop a mulțumit mai întâi bunului Dumnezeu, părintelui protopop pentru vizita și pentru interesul față de această comunitate, Părinte-lui Erdeli Ioan și credincioșilor care au binevoit să fie alături la bucuria acestui început în construirea noului lăcaș de cult.

În procesiunea spre locul unde va fi ridicată bise-rica, un grup de copii au dus crucea și piatra de temelie.

Sărbătoarea s-a sfârșit cu o agapă oferită de credincioșii parohiei.

Finanțatorii CICRO în vizită la Oradea

Un grup de 45 de colegi și finanțatori din rețeaua Caritas România, Ucraina, Moldova, Ungaria, precum și Caritas Europa și Caritas Internationalis au vizitat miercuri, 9 noiembrie a.c. Centrul de Informare și Consiliere pentru Refugiați Oradea (CICRO), în cele 2 locații în care ne desfășurăm în prezent activitatea.

Astfel, aceștia au avut ocazia să afle informații despre cum am implementat serviciile de sprijin la CICRO, în cele aproape 6 luni de la deschiderea centrului, pentru a răspunde cât mai bine nevoilor familiilor din Ucraina, care au fugit din calea războiului și au ales să rămână, pe termen mediu și lung, la Oradea. În plus, au vizitat cele 3 spații pregătite pentru programele educaționale și de afterschool pentru elevii ucraineni din clasele primare și de gimnaziu.

Prima oprire scurtă a fost la parterul blocului DAR, unde elevii ucraineni din clasele I și a II-a le-au pregătit vizitatorilor două cântece, în engleză și ucraineană. Au urmat două ore petrecute împreună în cea a doua locație, unde funcționează din luna octombrie programul educațional pentru clasele a III-a și a IV-a și unde urmează să lansăm, luna aceasta, hub-ul educațional pentru elevii de gimnaziu.

Aici, după coffee break, vizitatorii au urmărit o prezentare amplă a serviciilor de asistență socială, psihologice și educaționale pe care le oferim la CICRO celor peste 100 de familii înregistrate la noi, iar finanțatorii programului au participat la o discuție privind modul în care am planificat și implementat activitățile de sprijin în ultima jumătate de an pentru cei aproape 350 de beneficiari ucraineni. Le-am împărtășit reușitele noastre și poveștile de succes ale beneficiarilor pe care îi sprijinim, precum și mesajele lor de mulțumire.

În jurul prânzului, vizitatorii au participat, împreună cu cei 40 de copii și tineri ucraineni și membri

echipei CICRO, la activitatea de pictură murală, coordonată de artistul din Odessa Alexey Shkurat. Proiectul artistic a avut loc pe tot parcursul zilei, iar colegii și finanțatorii Caritas au fost invitați să se alăture activității pentru a-și lăsa amprenta personală asupra spațiului unde copiii studiază și socializează zi de zi.

Întâlnirea pentru masa de prânz a avut loc la Centrul Social Maria Rosa, și a debutat cu prezentarea, de către președintele asociației, pr. Olimpiu Todorean, a serviciilor sociale pe care Asociația Caritas Eparhial Oradea le derulează și cu modul în care se desfășoară lucrurile la cantina socială. După binecuvântarea mesei, oaspeții noștri au servit prânzul, socializând și împărtășind impresii. Voluntarii prezenți ne-au ajutat cu tot ce a fost nevoie pentru ca acest eveniment să decurgă în mod optim.

Odată cu sfârșitul mesei de prânz, invitații s-au reunit într-o ședință pentru a discuta pe marginea temei care a generat acest eveniment și pentru a stabili următorii pași din cadrul proiectului.

La plecarea din cantină, fiecare a primit câte un dar simbolic care să le amintească de timpul petrecut la Oradea.

Ziua s-a încheiat cu o scurtă vizită a centrului orașului, oaspeții fiind încântați de orașul nostru, unii dintre ei chiar exprimându-și dorința de a reveni și a zăbovi, data viitoare, mai mult timp în urbea de pe Criș.

Le suntem recunoscători pentru vizită și le mulțumim pentru susținerea muncii pe care o depunem pentru a ajuta familiile venite din Ucraina să trăiască în demnitate și siguranță.

Ioana TUȚĂ
Coordonator CICRO

Exerciții spirituale pentru soțiile preoților

Aflându-ne în săptămâna pregătitoare începerii postului Nașterii Domnului și a Duminicii Samarineanului milostiv, cu binecuvântarea Preasfinției Sale Virgil Bercea, prin grija doamnei preotese Teodora Chifor și a părintelui Vicar Antoniu Chifor, am participat și ne-am încărcat spiritual la reculegerea spirituală pentru doamnele preotese din Episcopia de Oradea.

Au fost două zile de comuniune, binecuvântate și un buchet spiritual de învățătură, prin invitația și prin graiul părintelui iezuit Marius Taloș. Un program special, impregnat de lectura textelor biblice, de meditație ca pregătire spirituală, necesară sufletului, cu reflecții în grupuri restrânse, pe baza meditațiilor asupra pasajelor biblice, discuții libere, întrebări, filmulețe educative cu scene de viață, împărtășiri, trăiri, feedback-uri și aplicare în parohii, cercetarea lui Dumnezeu în viața personală, sub acțiunea Spiritului Sfânt, concluzii și Sfânta Liturghie celebrată în parohia Sânmartin. Aceste reculegeri spirituale, care ne-au privit pe noi toate au început sâmbătă, în data de 12 noiembrie și s-au încheiat Duminică în data de 13 noiembrie 2022.

Tema acestor Exerciții spirituale a fost: **„Maria a pornit și s-a dus în grabă”** (Lc.1, 39) și s-a meditat asupra următoarelor pasaje evanghelice: **„Fericită aceea care a crezut”** (Lc.1, 39-45) și **„Sufletul meu îl preamărește pe Domnul”** (Lc.1, 46-56)

Iubirea e cea care ne urnește. Dumnezeu ne iubeste necondiționat și dacă vom întinde o mână spre Cer, mâna samarineanului ne va apuca oriunde vom fi sau ce probleme vom avea. Suntem inserați, chiar dacă în mod tainic, în realitatea vieții veșnice. Acel samarinean care este de fapt Isus, nu se uită nici la lege, nici la comoditate, ci privește în cel de la marginea drumului și vede un seamăn de-al Lui. Găsește în ceea ce face logica iubirii. Samarineanul împlinind legea iubirii, intră în legea iubirii lui Dumnezeu. Să fim atenți și la nevoia aproapelui nostru. Răutatea noastră naște compasiunea lui Dumnezeu. Maria, MAMA lui Isus, datorită credinței sale în Cuvânt, poartă în sine fericirea acelui dar, care e Dumnezeu însuși. Maria reprezintă chivotul

legământului. Umilința și bucuria însoțesc întotdeauna cunoașterea și iubirea de Dumnezeu, cartea Sa de vizită. El ne vizitează mereu, ne iese tot timpul în întâmpinare, chiar dacă noi nu ne dăm seama întotdeauna. Dacă maternitatea Mariei stă la baza fericirii sale, atunci credința stă la baza maternității sale. Fericirea ei de mamă a lui Dumnezeu este împărtășită de fiecare credincios, care ascultă și îndeplinește Cuvântul (8,21; 11,27 urm.). Omul și-a făcut din Dumnezeu un idol, după chipul și asemănarea sa, micindu-L tot mai mult, iar prin aceasta micindu-se pe sine, până la propria suprimare. Maria însă îi dă măreția numelui Său. Maria afirmă despre sine că este doar o „slujitoare umilă”. Toate popoarele o numesc fericită, pentru că Dumnezeu a privit la smerenia ei. Maria trece de la cântări de laudă la slujire. Credința este haina ce trebuie îmbrăcată zi de zi. Salutul Îngerului Gabriel, este un semn. Toate darurile sunt doar niște semne ale iubirii Sale. Dumnezeu e iubire și dar. Fecioara Maria, umilă, e prima care recunoaște motivul pentru care face acest dar. Fecioara Maria purtând pruncul a primit curaj. Dumnezeu e stăpânul imposibilului. Dincolo de cuvinte, Spiritul însuflețește, tot Dumnezeu e cel care împlinește. Noi fiecare apelăm la milostivirea Lui. Dumnezeu e Atotputernic, e mare, noi suntem mici ca să-L înțelegem. Să slujim cu iubire. Această oază de har, de pace și de lumină, are multă lumină de dăruit, are încă multe haruri de împărtășit, dar depinde de noi de fiecare ce măsură folosim și ce fapte facem, ca să fim lumină pentru ceilalți și să trăim în lumină. Lumina ne va ajuta să intrăm în pagina Biblică. Astfel, Dumnezeu va aprinde lumina în inima noastră, ca să trăim în lumina Lui, să focalizăm detaliile cu privirea mărită, pentru a vedea minunile Sale, sporindu-ne credința, lăsându-i suflarea și iubirea necondiționată să ne transforme și să ne ajute să ne acceptăm crucea fiecare, să dăm și celorlalți lumină oriunde, pentru ca să fim modele de urmat în grădina Domnului. Fiecare suntem diferite, comunitățile sunt diferite, dar prin cânt, frământări, probleme, prin opinii diferite ne cunoaștem mai bine, dar și rolul în pa-

rohie, în slujire, în această lume. Totodată să ne împlinim propria misiune, în Biserică și în societate, după planul lui Cristos. Comunicarea e foarte importantă, să cirepești cu fiecare, după nevoile sale; credința, ajutorul, iubirea, timpul etc. sunt importante, ecourile celorlalte sunt importante, pentru ca să învățăm și din cântările altora.

**Gabriela -Mălina
ARDELEAN**

Reuniunea Mariană din Oradea în pelerinaj la Prilog

Pelerinajul! Prilej de a fi împreună, de a ne ruga, de a dobândi împreună și fiecare separat har și binecuvântare. În fiecare 8 noiembrie, de Sărbătoarea *Sfinților Arhangheli Mihail și Gavril* și în 29 iunie, de Sărbătoarea *Sfinților Apostoli Petru și Pavel*, deci cu prilejul sărbătoririi celor două hramuri a **Mănăstirii greco-catolice din Prilog** un grup bine încheșat de credincioși-prieteni orădeni participă de ani buni la pelerinajul la Mănăstirea călugărilor bazilieni.

În acest noiembrie, grupul de credincioși a fost adunat și călăuzit de preotul paroh al bisericii, „Sfânta Treime” din Nufărul, Oradea, Pr. Marius Obreja, care din acest an este și părinte spiritual al nou înființatei asociații: „Reuniunea Mariană Regina Păcii” din parohie, și d-na Maria Lupău marianistă și, a fost pus, mai mult ca oricând, sub ocrotirea Preacuratei pentru a ne dobândi pacea în lume.

Întrebată fiind de ce organizează de atâția ani (12 ani) acest pelerinaj, d-na Maria a răspuns simplu: „*fiindcă acolo mă simt acasă, un acasă de unde nu aș mai pleca. Acolo, și apoi o lungă perioadă, aici acasă, mă simt plină de lumină și bucurie.*” Astfel ne-am simțit cu toții, fiecare în felul său participând la întregul program al pelerinajului. Porniți de foarte devreme, pe întuneric, am ajuns acasă târziu, tot pe întuneric, dar câtă **lumină** a cuprins ziua aceasta minunată de toamnă. O adevărată zi de SĂRBĂTOARE, care ne va bucura în continuare sufletul.

Har prin rugăciune! Pe tot parcursul drumului ne-am adaptat rugăciunile noastre dragi, sărbătorii. Ne-am așezat sub scutul Îngerilor Păzitori când Pr. Marius a rostit împreună cu noi rugăciunea de dimineață și de călătorie. Apoi, ne-am încredințat Preacuratei noastre Mame, Fecioara Maria, recitând cu adâncă reculegere Rozariul de Durere, rozariul zilei, așa precum obișnuia „Unchiul Mihai” de la Prilog, rostind pe rând, decedele, conduși fiind de marianista Maria Molnar, devotată, precum mulți din grup, acestei rugăciuni complexe. Fiind sărbătoarea lor, ne-am adresat Cetelor Îngerești, recitând „Sf. Rozariu al Arhanghelului Mihail”. Totul presărat cu „florile cântecelor” care ne înălțau inimile și mai mult spre Dumnezeu.

Întâmpinarea! Ce frumos ne-au întâmpinat călugării bazilieni! Îmbrățișări și binecuvântări, zâmbet cald și vorbe pline de prietenie, de creștinească iubire! Apoi, fiecare și-a grăbit pașii spre mormântul Fratelui Mihai, pentru închinare și mulțumire Lui Dumnezeu, pentru carisma lui, și lui, unchiului sfânt, pentru disponibilitate la harul primit prin acceptarea suferinței pentru însănătoșirea sufletească și trupească a celor mulți îndurerăți sufletește și trupește. Apoi, repede, în biserică, pentru a ne închina în fața Icoanei Făcătoare de Minuni a Fecioarei Maria.

Sfânta Liturghie! Biserica plină până la refuz,

afară, pridvorul și scările încărcate de credincioși, majoritatea din Țara Oașului, în costume tradiționale; cântece puternic luminând sufletele, din suflet pornind, și celebrarea plină de har a Liturghiei de către un sobor de 20 de preoți având la centru pe Pr. Protopop Iacob Fier, Negrești Oaș, secondat de Ieromonahul Alexandru Jurja. Totul sub ocrotirea Preacuratei, reprezentată de **Icoana Făcătoare de Minuni a Maicii Domnului de la Bixad**. Cuvântul de învățătură și cuvântul gazdelor prin Pr. Ieromonah, ne-au „învățat” despre tradiția Bisericii noastre greco-catolice, despre oamenii ei sfinți, dintre care **călugărul Mihai Neamțu** ne este mereu alături, de ajutor; ne-au învățat despre iubirea de credință și neam, despre speranță și sacrificiu pentru a dobândi binele aici și în veșnicie fiind oameni de pace, de bunăvoie, de ajutorul pe care îl primim de la Sf. Arhangheli și Îngeri Păzitori.

Daruri! Oamenii frumoși, generoși ai Prilogului și satelor învecinate, ne-au poftit apoi la agapa tradițională și ne-am bucurat, stând împreună, de mărturiile privind „minunile, și îndrumările” pe care credincioșii le-au primit în dar, de-a lungul timpului, de la Unchiul Mihai. Astfel, pe o băncuță de la mormânt, am observat reculegerea profundă în care se rugau doi oameni. Erau Pr. Ioan Zbona și soția sa, Anamaria, de la Târșolt, președinta Reuniunii Mariane din Țara Oașului. Ea mi-a mărturisit că „fac rugăciunile Novei pentru eliberarea unui suflet din Purgator, așa cum i-a învățat Unchiul Mihai.

Rodul! Fiecare pelerinaj e o bucurie ce presupune și un mic sacrificiu. Roadele se vor vedea în timp, dar credincioșii care ți-au fost alături „pe cale”, nu-ți vor mai fi niciodată străini, iar rugăciunile tale sigur vor fi, prin vâlul de lumină de la locul sfânt, pline de rod.

Mulțumiri! Da, se cuvine să mulțumim lui Dumnezeu pentru acest dar și pentru organizatori, cei pe care i-a ajutat să îl putem primi.

Maria-Mirela FILIMON

Asociația Culturală Română din Létavértes a sărbătorit treizeci de ani de existență

Sâmbătă, 29 octombrie 2022 a avut loc în Léta-
vértes (Ungaria) întâlnirea Asociației Culturale Române
care a sărbătorit treizeci de ani de existență. Din partea
Episcopiei Greco-Catolice de Oradea au fost prezenți:
pr. Ioan Tătar, protopop de Holod, doamna Rodica In-
dig, consilier cultural, domnul Iona F. Pop de la Muze-
ul "Iosif Vulcan" din Oradea. Conducător al delegației
orădene a fost domnul Aurel Chiriac. S-a depus o co-
roană de flori din partea Episcopiei la placa comemora-
tivă "Iosif Vulcan" din localitate.

Citește cu Zena ...

„Bird Box: Orbește”, de Josh Malerman

1. Subiect interesant

În lume a apărut un virus letal: dacă îl privești,
poți să înnebunești și să mori. Într-o zi, Malorie, o femeie
însărcinată și sora ei, au început să își ia câteva măsuri
de siguranță, dar, din păcate, sora lui Malorie a avut un
moment mic de neglijență, care i-a adus moartea.

Astfel, Malorie pornește în căutarea unui adă-
post sigur, pentru ea și viitorul ei copil. Ajunge să fie
închisă într-o casă împreună cu alți oameni, persoane
cu caractere și gândiri diferite, pentru care singurul țel
era supraviețuirea prin orice mijloc. Își face, totuși,
câțiva prieteni noi, dar și dușmani și ține minte mereu
faptul că: „Nu poți avea încredere în nimeni!”.

2. Trecut și prezent

Cartea este scrisă din mai multe perspective:
Malorie, cea din prezent, cu doi copii, care încearcă să
găsească un loc mai bun pentru ei, un loc în care nu
trebuie să poarte bentițe la ochi pentru a-i proteja. Ca-
ută un loc unde copiii să își poată trăi copilăria normal:
să se joace, să învețe, nu doar tehnici de supraviețuire,
ci să știe că nu au de ce să se teamă. Determinată de
acest lucru, Malorie pornește împreună cu cei doi copii,
cărora nu le-a dat nume, numindu-i simplu, doar Fată
și Băiat, într-o aventură pe apele învolburate ale râului
din apropierea casei, unde dau de multe pericole. Oare
vor găsi acest loc unde pot să fie liberi?

O altă perspectivă este cea a lui Malorie de acum
5 ani, de când era însărcinată și blocată într-o casă îm-

preună cu alți străini. Este interesant să afli ambele fire
ale povestirii.

3. Carte ecranizată

Un motiv bun pentru a citi cartea Bird Box este
pentru a o compara cu filmul și a găsi diferențele și ase-
mănările dintre cele două. Eu am făcut acest lucru, iar
din punctul meu de vedere, cartea bate filmul! Totuși, e
interesant să vezi cum și-a închipuit regizorul personaje-
le și să le comparați cu cele făurite de voi în imaginație!

4. Personaje pline de mister

Fiecare personaj din carte are un secret. Viața
multora dintre ei a fost plină de lucruri și momente ne-
plăcute, care le-au creat caracterul, la fel ca viața lui
Malorie. Malorie cea din prezent știe cât de periculoasă
este viața și a învățat cum trebuie să își instruiască
copiii, pentru a-i fi de folos, iar modul ei de a spune
povestea este unul de-a dreptul captivant.

Sper să vă placă și sper că v-am convins să citiți
cartea!

Despre mine...

Mă numesc Zena Pop-Cohuț, sunt elevă la Li-
ceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu” Oradea. Iubesc să
citesc, să cânt la pian, să gătesc, să călătoresc, sunt im-
plicată în acțiuni de voluntariat, îmi place teatrul, să
ascult muzică și să-mi împărtășesc pasiunile cu cei din
jurul meu!

Vorbesc despre cărțile citite pe canalul meu de
Youtube și pe blogul meu bookrhapsody.ro.

Revista *Vestitorul* recomandă...

Decembrie muzical

Sala de concerte „Enescu – Bartók” a Filarmonicii Oradea se va umple de sunetele concertelor simfonice și în luna decembrie.

În data de **8 decembrie, de la ora 19.00** concertul simfonic marchează 200 de ani de la nașterea compozitorului César Franck și va include lucrări de: Wolfgang Amadeus Mozart – Uvertura „*Il sogno di Scipione*”, K. 126, Piotr Ilici Ceaikovski – *Aria lui Lensky* din Opera Evgheni Oneghin și Pezzo capriccioso, op. 62, Antonio Vivaldi – *Concert pentru două violoncele și orchestră în sol minor, RV 531*, și César Frank – *Simfonia în re minor*. Dirijor va fi Jankó Zsolt, iar la violoncel vor interpreta soliștii Ștefan Cazacu și Marin Cazacu.

Wagner without Wagner este numele dat concertului din seara de **15 decembrie**, când, într-adevăr, din program lipsește chiar Wagner, lucrările interpretate de orchestră și de solistul Constantin Sandu la pian aparținând compozitorilor Engelbert Humperdinck – Uvertura „*Hänsel și Gretel*”, Franz Liszt – *Concert pentru pian și orchestră nr. 1 în Mi bemol Major*; S.

124, Anton Bruckner – *Simfonia nr. 3 în re minor, WAB 103 „Wagner Symphony”*. Invitatul serii va fi dirijorul David Schlager.

Înainte de Crăciun, în datele de **22 și 23 decembrie, Ajunul simfonic**, condus de dirijorul Flavius Filip, va oferi melomanilor un concert cu cor și orchestră, și îi va avea în prim-plan pe soliștii: Ancuța Măslină-Pop – soprană, Robert Bede – tenor, Șerban Borda – narator, Corul Filarmonicii de Stat Oradea, Corul de copii al Liceului Greco – Catolic „Iuliu Maniu”, dirijat de Nicoleta Țâmpu. Programul este unul special și specific Sărbătorii de Crăciun: *Glory Overture, Alleluia Venite Gaudete, Whitaker's Wonder, Sogno Di Volare, The Candy Bomber Story, You raise me up, Petite Carol Suite, Legănelul lui Iisus, Baba Yetu (Tatăl Nostru – swahili), The First Noel, O, ce veste minunată! It's a Wonderful Christmas, Astăzi S-a născut Christos, Somewhere in My Memory, Merry Christmas, Sing We Now of Christmas, O Holy Night, God Bless Us Everyone*.

Premiere la Teatrul Regina Maria

Luna decembrie debutează cu o premieră la Teatrul Regina Maria, spectacolul „Ultimii”, de Mimi Brănescu și regia Denisa Irina Vlad. Acesta va putea fi vizionat în dublă reprezentare sâmbătă, 3 decembrie, și duminică, 4 decembrie, de la ora 19, în nou-inaugurata sală Transilvania.

Marți, în 13 decembrie, și duminică, 18 decembrie, va avea loc, de la ora 19, la Sala Arcadia, spectacolul LUX, cu text, regie și concept scenografic de Gabriel Sandu.

Vineri, 16 decembrie, de la ora 19, în Sala Mare, va fi pus în scenă, în premieră, spectacolul „Colivia Nebunelor”, de Jean Poiret, în regia lui Daniel Vulcu. Acesta va mai avea o reprezentare marți, 20 decembrie, de la aceeași oră și în aceeași sală.

De asemenea, se vor juca din nou spectacolele: „Fiul”, de Florian Zeller, regia Bobi Pricop, cu participarea adolescentului, în rol credibil, Robert Balint, luni, 19 decembrie, de la ora 19, în Sala Transilvania, „Până când moartea ne va despărți” (Liselotte și luna mai), de Pozsgai Zsolt, în regia lui Daniel Vulcu, miercuri, ora 19, tot în Sala Transilvania, și „Gâlceville din Chioggia”, de Carlo Goldoni, regia Șerban Borda, joi, 22 decembrie, de la ora 19, în Sala Arcadia.

Bilete se găsesc la agenția teatrului (0359452324), online: www.teatrulreginamaria.ro/ro/bilete, <https://www.eventim.ro/.../teatrul-regina.../profile.html> și cu o oră înainte de spectacole, la fața locului, în limita locurilor disponibile.

Mai aproape de tradiții

Șezătoare de demult

Aceste tehnici, specifice sfârșitului de secol XIX și începutului de secol XX, pot fi deprinse în cadrul atelierului de la Muzeul Țării Crișurilor, inițiator al proiectului fiind muzeograful Simona Bala, iar îndrumător, Florina Buda.

Atelierele au început în **noiembrie și vor continua până în luna iunie 2023, iar întâlnirile au loc lunar**, în Sala de Pedagogie muzeală.

„Vom învăța să ne confecționăm propria cămașă de Bihor și să o decorăm folosind tehnicile de ornamentare de la sfârșitul secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea, având posibilitatea de a ne inspira direct de la o piesă etnografică aflată în patrimoniul Muzeului Țării Crișurilor. Pentru că este o șezătoare, vom lucra împreună, ca pe vremuri și ne vom familiariza cu datinile și obiceiurile zonei noastre”, au transmis reprezentanții muzeului.

Obiect vestimentar răspândit îndeosebi în satele din sub-zona etnografică Roșia-Pietroasa, cămașa veche românească este „lungă, încrețită la gât, cu mâneca foarte decorată. Cu timpul această cămașă întreagă se desparte în două piese de sine stătătoare, respectiv spătoiu și poalele. Mânecele sunt bogat decorate de-a lungul sau de-a latul lor – cu unul sau cu trei „brațuri”, sunt încrețite în partea de sus, la gât, dar și în partea de jos, unde sunt bogat ornamentate”, mai arată organizatorii.

Membrii Asociației „Prietenii Muzeului” beneficiază de participare gratuită la ateliere.